

Sygn. akt II Ca 219/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Paweł Hochman
Sędziowie:	SSA w SO Arkadiusz Lisiecki (spr.) SSO Dariusz Mizera
Protokolant:	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2017 roku

sprawy z wniosku B. C. (1) i R. Ł.

z udziałem S. B., D. J. i A. C.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawczyni R. Ł.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.

z dnia 5 grudnia 2016 roku, sygn. akt I Ns 962/15

postanawia:

1. oddalić apelację;

2. zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim na rzecz adwokata K. P. pełnomocnika wnioskodawczyni R. Ł. kwotę 221,40 (dwieście dwadzieścia jeden 40/100) złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki SSO Dariusz Mizera

Sygn. akt II Ca 219/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy B. C. (1) i jego córka R. Ł. we wniosku złożonym 28 maja 2015 roku wnosili o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym W. B. na podstawie testamentu ustnego.

Uczestnik postępowania S. B. wnosił o oddalenie wniosku.

Wezwany do udziału w sprawie w charakterze uczestnika D. J. wnosił o oddalenie wniosku.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim, cytując:

„1. oddalił wniosek o uchylenie aktu notarialnego – poświadczenia dziedziczenia po spadkodawcy W. B. – synu A. i E. z domu D., zmarłym w dniu (...) w T., ostatnio stale zamieszkałym w miejscowości (...), sporządzonego przez notariusza E. B. w dniu 25 lutego 2015r. w Kancelarii notarialnej w P., za nr rep. (...), w myśl którego spadek po W. B. z ustawy nabył jego siostrzeniec S. B. – syn J. i K. w całości;

2. odrzucił wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po W. B.;

3. oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia spadku;

4. zasądził od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim na rzecz pełnomocnika wnioskodawców adw. E. P. kwotę 442,80 złotych brutto (czteryście czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy) tytułem wynagrodzenia za udzieloną wnioskodawcom, nieopłaconą pomocy prawną z urzędu;

5. ustalił, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie” – koniec cytatu.

Przytoczone orzeczenie oparte zostało na ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych szczegółowo przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia sporządzonego w trybie art. 328 §1¹ k.p.c. (uzasadnienie ustne).

Wnioskodawczyni R. Ł. zaskarżyła w/w postanowienie w całości. Apelację sporządziła osobiście pomimo, że w toku procedowania w sprawie korzystała z pomocy prawnej adwokata, który został wyznaczony z urzędu

Zarówno w apelacji, jak i pismach procesowych będącymi uzupełnieniem apelacji nie sprecyzowała zarzutów apelacyjnych. Z treści uzasadnienia apelacji wynika, że S. B. - spadkobierca ustawowy W. B., nie powinien dziedziczyć spadku ponieważ, nie opiekował się, znęcał się wcześniej nad swoją matką, a później spadkodawcą. Nie dba o grób zmarłego, a odziedziczone gospodarstwo darował uczestnikowi postępowania D. J.. Spadkodawca zaś za życia mówił, że swoje gospodarstwo przepisze na rzecz wnioskodawczyni.

Wskazując na powyższe wносиła o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyznanie spadku po W. B. na rzecz R. Ł. oraz na rzecz A. i B. C. (1).

Uczestnicy postępowania S. B. i D. J. wnosili o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje: apelacja nie jest uzasadniona.

Uzasadnienie apelacji wskazuje, że jej autor zarzuca Sądowi I instancji dokonanie nieprawidłowych ustaleń faktycznych na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, z którego wynika, że uczestnik S. B. nie powinien odziedziczyć spadku, ponieważ za życia spadkodawca nosił się z zamiarem przekazania spadku na rzecz R. Ł..

Zarzutu w/w Sąd Okręgowy nie może podzielić, albowiem ocena materiału dowodowego przeprowadzona przez Sąd I instancji nie narusza reguł wskazanych w przepisie art. 233 §1 k.p.c. Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych na podstawie wszechstronnego rozważenia wszystkich dowodów, zgodnie z zasadami logicznego rozumowania i w sposób odpowiadający zasadom doświadczenia życiowego. Brak zatem podstaw do zakwestionowania ustalonego stanu faktycznego.

Nieskuteczny jest zarzut apelacji ponieważ Sąd I instancji oceniając wiarygodność i moc dowodów dokonał ich wszechstronnej oceny.

Taka ocena dokonywana jest na podstawie przekonania sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego rozumowania, według którego sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych wążąc ich moc oraz wiarygodność – odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu.

Skoro Sąd Rejonowy wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena tak przeprowadzona nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów.

W sprawie niniejszej wnioskodawczyni domagała się uchylenia `poświadczenia dziedziczenia po spadkodawcy W. B. – synu A. i E. z domu D., zmarłego w dniu (...) w T., ostatnio stale zamieszkałym w miejscowości (...), sporządzonego przez notariusza E. B. w dniu 25 lutego 2015r. w Kancelarii notarialnej w P., za nr rep. (...), w myśl którego spadek po spadkodawcy z ustawy nabył jego siostrzeniec S. B. – syn J. i K. w całości, ponieważ twierdziła, że zmarły sporządził testament ustny.

Ustawodawca w przepisie art. 952 k.c. określił formę testamentu szczególnego, zwanego ustnym. Forma ta jak potwierdza niejednokrotnie praktyka sądowa służy też do sporządzania testamentów fikcyjnych. Z tego względu stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu ustnego wymaga szczególnie wnikliwego zbadania zachowania wszystkich ustawowych przesłanek jego sporządzenia.

Testament ustny może być sporządzony tylko w razie zaistnienia okoliczności określonych w ustawie tj. obawy rychłej śmierci spadkodawcy albo wystąpienia szczególnych okoliczności uniemożliwiających lub bardzo utrudniających zachowanie formy zwykłej testamentu.

Jak wynika z prawidłowo poczynionych ustaleń faktycznych wnioskodawcy w niniejszej sprawie stosownie do treści art. 6 k.c. nie udowodnili, by obawa rychłej śmierci istniała w chwili sporządzenia testamentu. W tym miejscu wspomnieć należy, że obawa rychłej śmierci jest spełniona, gdy subiektywne przekonanie spadkodawcy, że wkrótce umrze, oparte jest na obiektywnych okolicznościach je uzasadniających (por. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28.03.2000 r., w sprawie II CKN 875/89). Tymczasem z zeznań świadków przesłuchanych w sprawie oraz z dokumentacji medycznej spadkodawcy wynika, że nie było okoliczności wskazujących na bardzo zły stan zdrowia spadkodawcy. Wręcz przeciwnie z w/w dowodów wynika, że był przytomny, logicznie rozumiał, potrafił pisać i czytać, zaś w dniu 15.01.2015 r. brał czynny udział w rozprawie sądowej przed w/w Sądem w sprawie I Ns 1596/14. Zatem nie było przeszkód by sporządził testament własnoręcznie lub w formie aktu notarialnego. Nie było również okoliczności szczególnych, które uniemożliwiałyby lub bardzo utrudniały zachowanie zwykłej formy testamentu.

Wreszcie sporządzenie testamentu ustnego wymaga jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków. Wszyscy świadkowie muszą być świadomi, że są świadkami sporządzenia testamentu oraz muszą choćby w sposób dorozumiany wyrazić zgodę na bycie nim. Przesłanka ta w świetle przeprowadzonych dowodów z zeznań świadków oraz zeznań wnioskodawców nie jest spełniona. Trafnie zauważa Sąd I instancji w uzasadnieniu, że świadkami testamentu ustnego nie mogą być rodzice wnioskodawczyni tj. M. i B. C. (2). Świadkami testamentowymi mogli być natomiast L. i Z. małżonkowie Z. oraz D. R.. Z zeznań tych ostatnich świadków nie wynika, by wyrazili zgodę bycia świadkami testamentu ustnego spadkodawcy oraz nie byli obecni jednocześnie przy składaniu oświadczenia ostatniej woli przez W. B..

Skoro wnioskodawcy stosownie do treści art. 6 k.c. nie udowodnili spełnienia wszystkich przesłanek wskazanych przez ustawodawcę w art. 952 k.c., to nie mogą się powoływać na testament ustny i żądać uchylenia poświadczenia dziedziczenia. W tym miejscu podkreślić należy, że wnioskodawcy w toku postępowania zarówno przed Sądem I, jak i II instancji, korzystali z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, który jest adwokatem. Tenże pełnomocnik

nie sporządził apelacji, gdyż ta została sporządzona przez wnioskodawczynię osobiście. Taka postawa pełnomocnika świadczy, że zaskarżone postanowienie w jego ocenie jest prawidłowe.

Podnoszone zaś przez wnioskodawców fakty (niesporne) wspierania W. B. w świetle obowiązującego porządku prawnego nie mogą prowadzić do uwzględnienia wniosku apelacji. W sprawie niniejszej mamy bowiem do czynienia z dziedziczeniem ustawowym, a jedynym spadkobiercą ustawowym po spadkodawcy W. B. jest uczestnik S. B..

Ponieważ apelacja nie jest uzasadniona, dlatego i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy postanowił jak w sentencji.

Stosownie do treści § 16 ust.1 pkt 1 związku z § 12 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu przyznano od Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego w Piotrkowie Tryb. na rzecz adwokata K. P. wynagrodzenie za II instancję w kwocie 241,40 zł.

O kosztach postępowania za instancje odwoławczą między uczestnikami orzeczono stosownie do zasady wskazanej w przepisie art. 520 § 1 k.p.c.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Arkadiusz Lisiecki SSO Dariusz Mizera